

Minnen

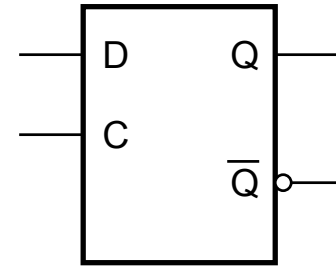
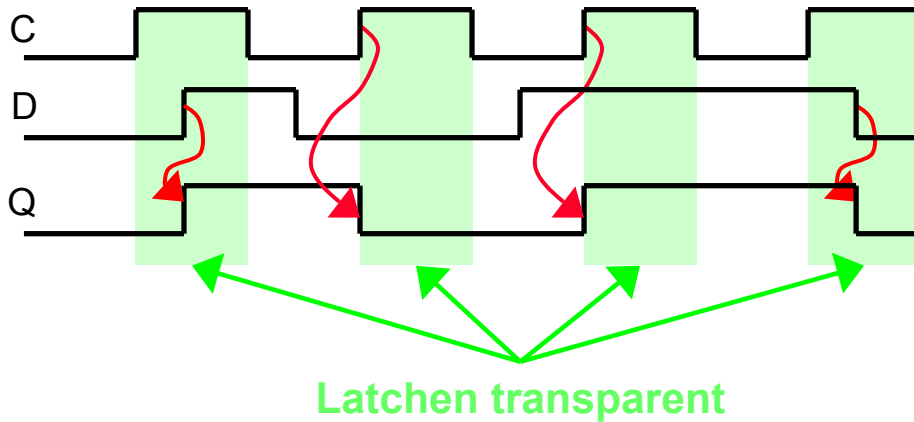
◆ Innehåll

- Minneselement
  - Låskrets (*eng. latch*)
  - Vippa (*eng. Flip-flop*)
  - Register
- Random-Access Memory (RAM)
- Read-Only Memory (ROM)

Minneselement

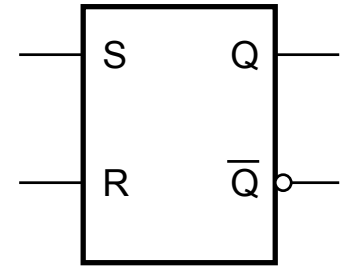
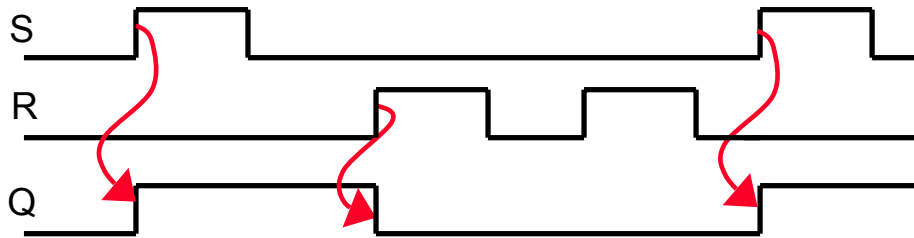
- ◆ Tillåter lagring av binära variabler för framtida beräkningar
  - Latch
    - Dess värde ändras vid klocksignalens aktiva nivå (t.ex $C=1$)
    - Grundläggande bistabilt minneselement
    - Lagrar 1 bit
  - Vippa (eng. Flip-flop)
    - Dess värde ändras endast vid klocksignalens flank
    - Lagrar 1 bit
    - Används t.ex i tillståndsmaskiner och register
  - Register
    - En grupp vippor som klockas med samma klocka
    - Lagrar en binär variabel som består av flera bitar

D-latch – funktion

- ◆ En D-latch kan vara i ett av två lägen
  - Transparent – Utgången (Q) följer värdet på ingången (D)
  - Lås – Värdet på utgången (Q) bibehålls och är oberoende av ingången (D)
- ◆ Ingången C kontrollerar i vilket läge latchen befinner sig i

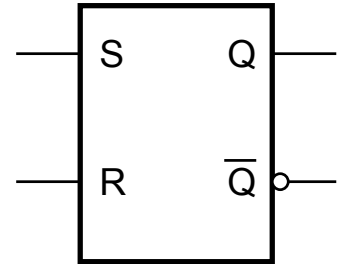
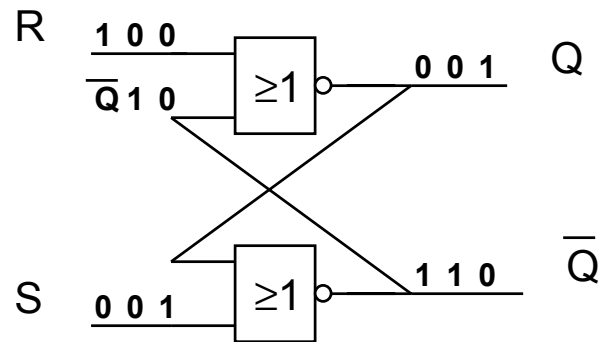
SR-latch – funktion

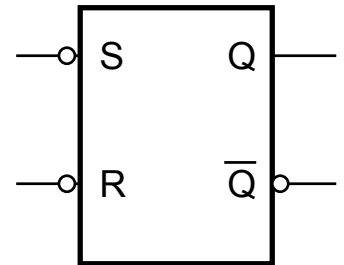
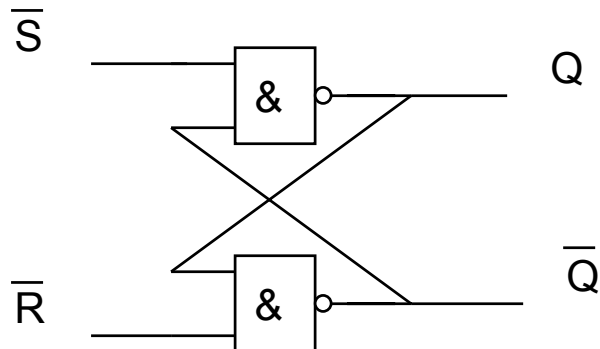
- ◆ En SR-latch har två ingångar som aktiverar latchens operationer
  - ◆ Set: Ingången S sätter latchen till 1 ($Q=1$)
  - ◆ Reset: Ingången R sätter latchen till 0 ($Q=0$)

SR-latch – uppbyggnad

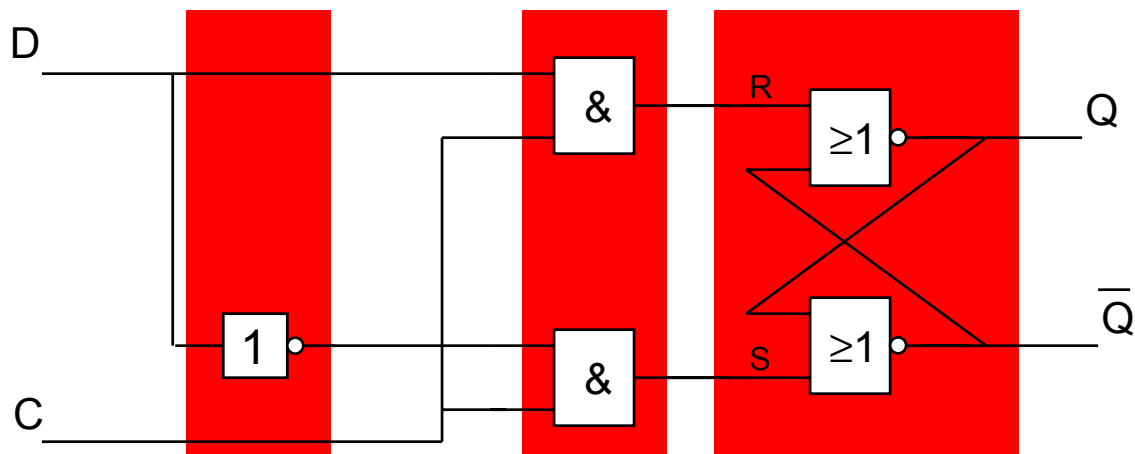
S	R	Q ⁺	Operation
0	0	Q	Behåll Q
1	0	1	Set Q → 1
0	1	0	Reset Q → 0
1	1	0	Otillåten komb.

S'	R'	Q ⁺	Operation
0	0	Q	Otillåten komb.
1	0	1	Reset Q → 0
0	1	0	Set Q → 1
1	1	0	Behåll Q

D-latch – uppbyggnad

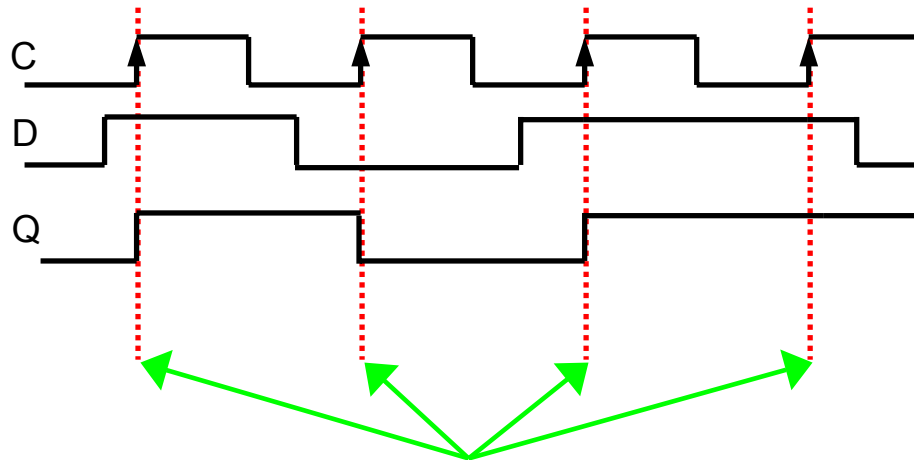

SR-latch

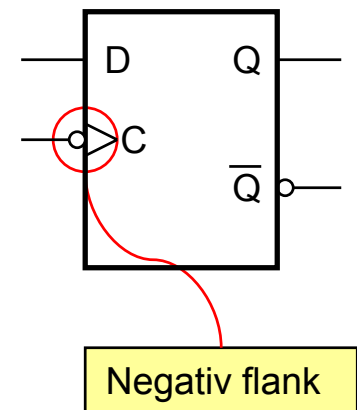
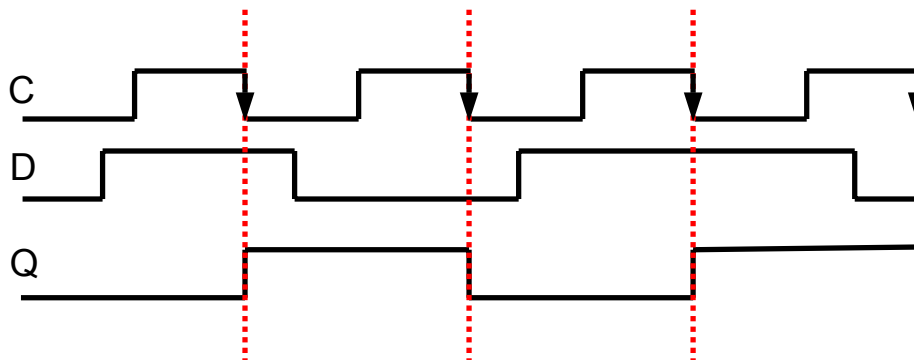
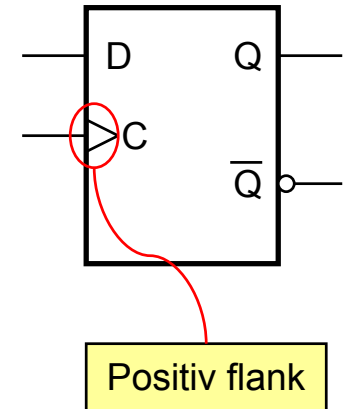
Inverteraren skapar S- och R-signaler som alltid är varandras invers:
 $S=D$ och $R=D'$

OCH-grindar som gör att då $C=0$ ändras inte latchens innehåll:
 $C=0 \rightarrow S=0; R=0 \rightarrow Q^+ = Q$

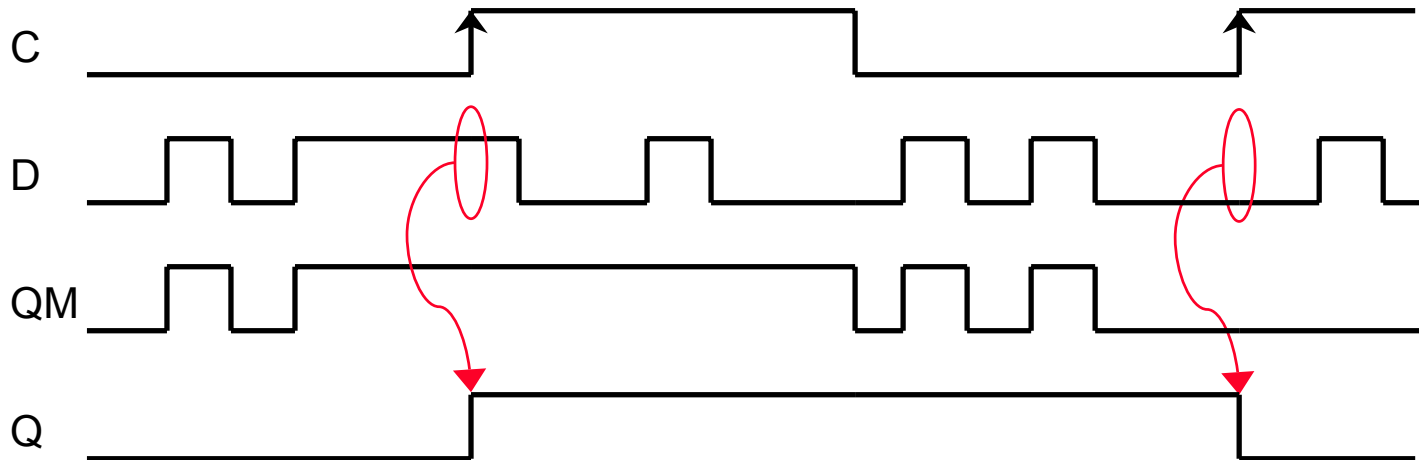
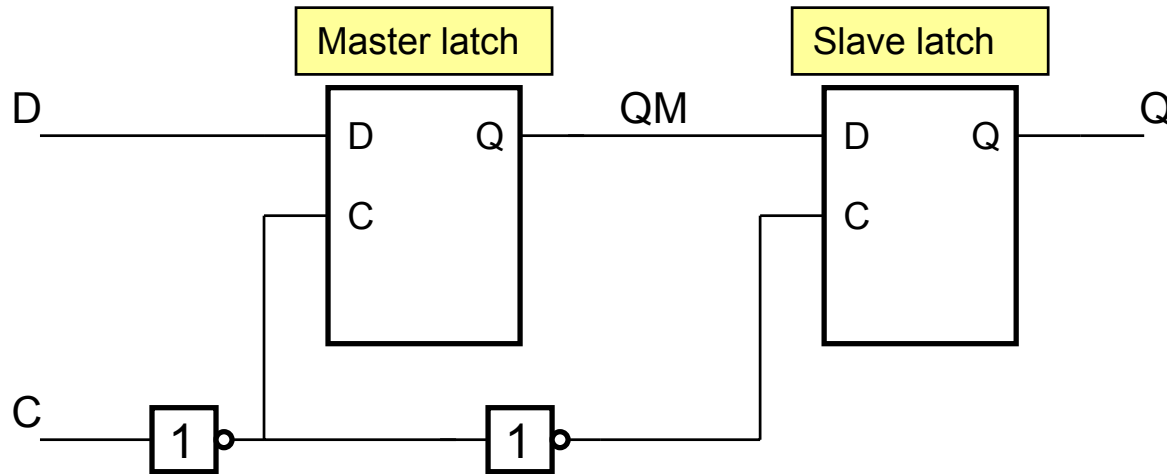
D-vippa – funktion

D-vippan "samplar" värdet på
D-ingången vid klocksignalens flank

D-vippa – uppbyggnad

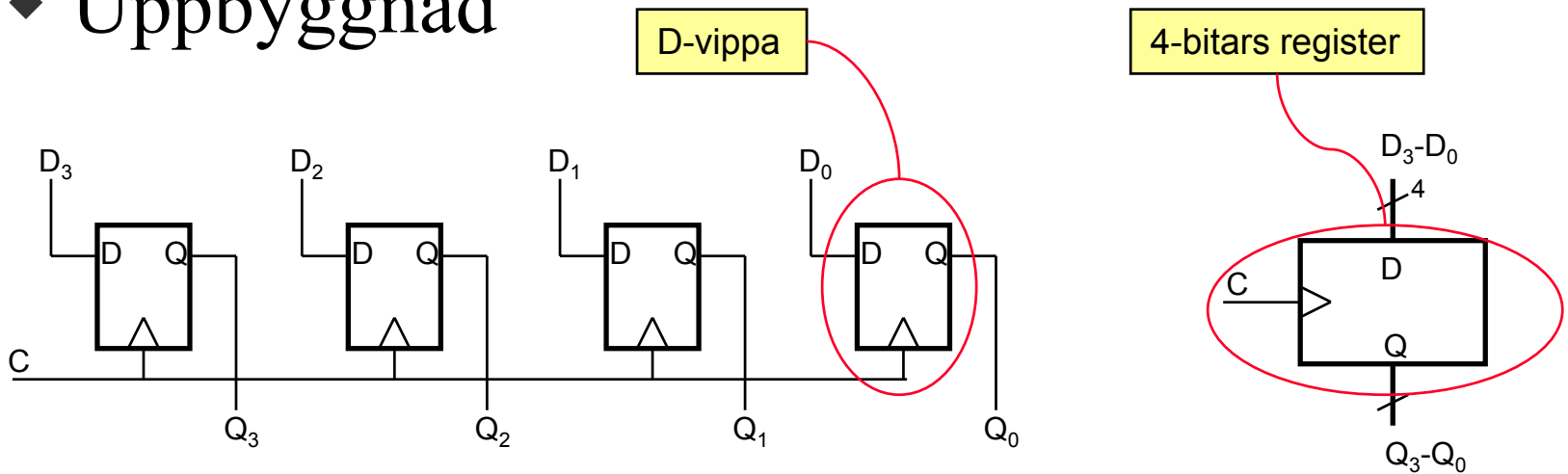
Master Transparent	Master Låser	Master Transparent	Master Låser
Slave Låser	Slave Transparent	Slave Låser	Slave Transparent

Register

◆ Funktion

- Lagrar ett n-bitars binärt tal
- Bitarna i talet skrivs till registret och läses från registret parallellt

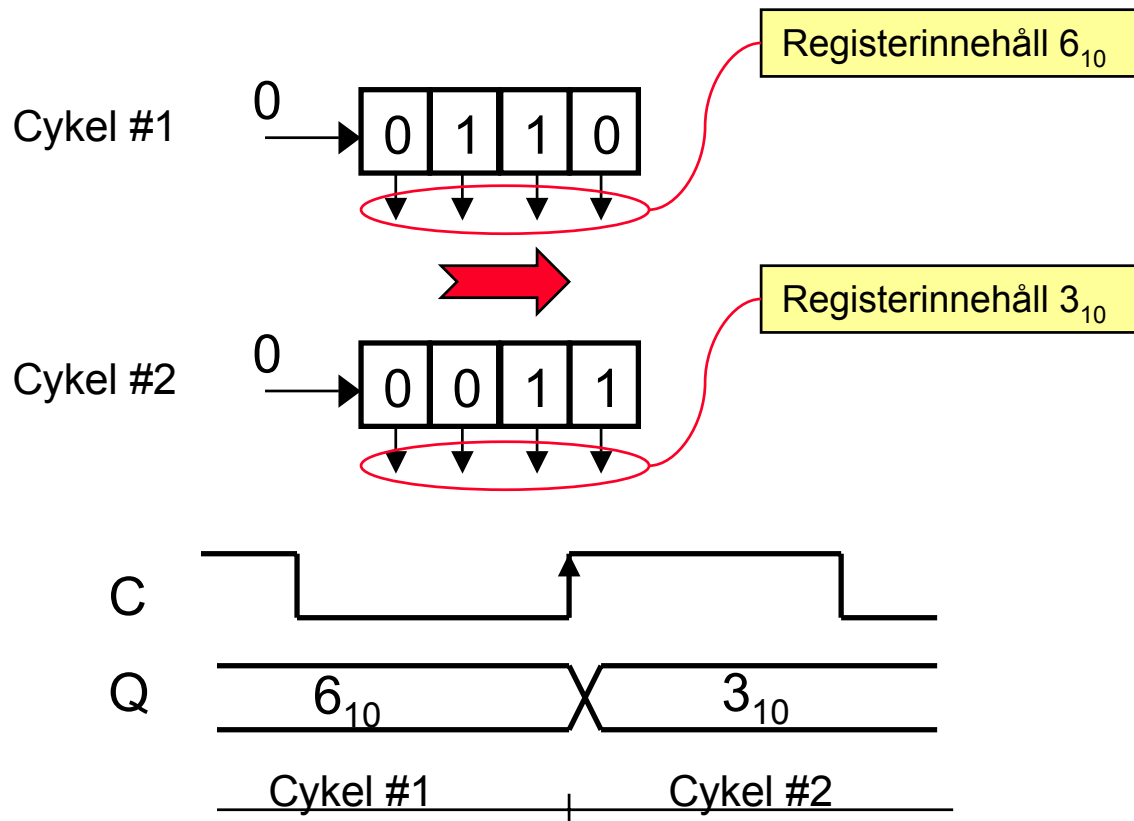
◆ Uppbyggnad

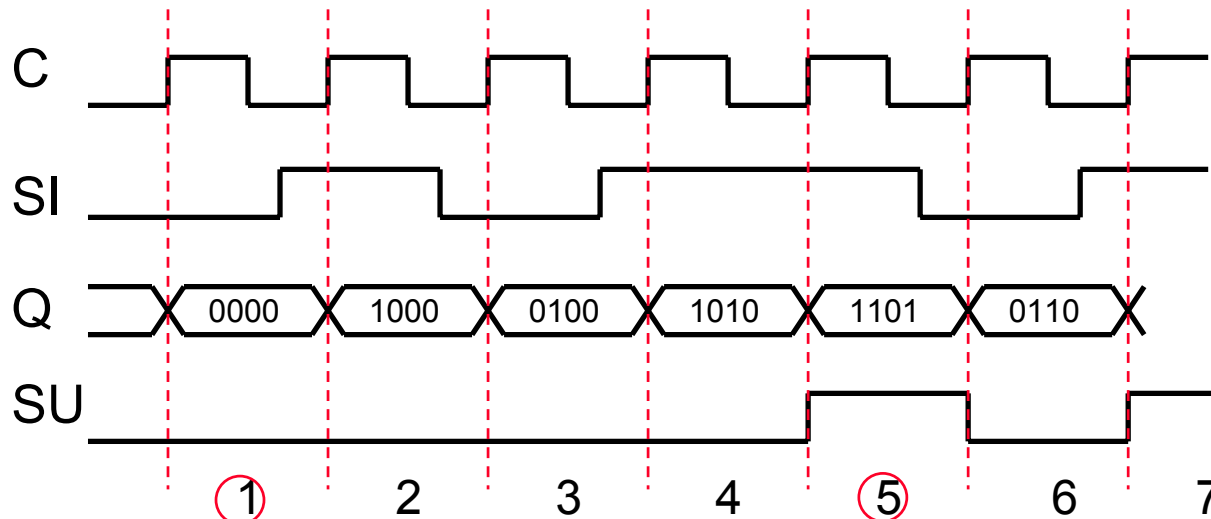
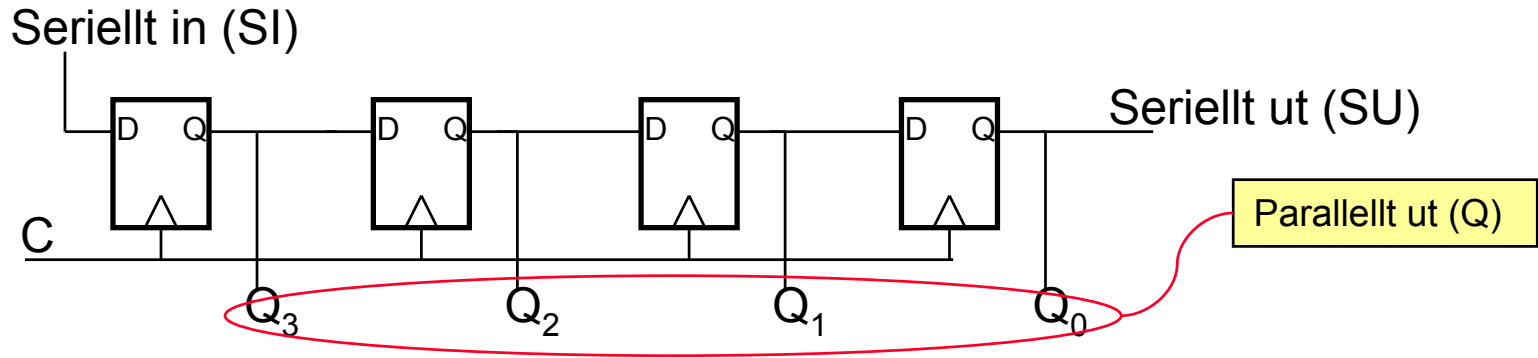
Skiftregister – funktion

◆ Funktion

- Flyttar talet i ett register i ”sidled” åt vänster eller höger

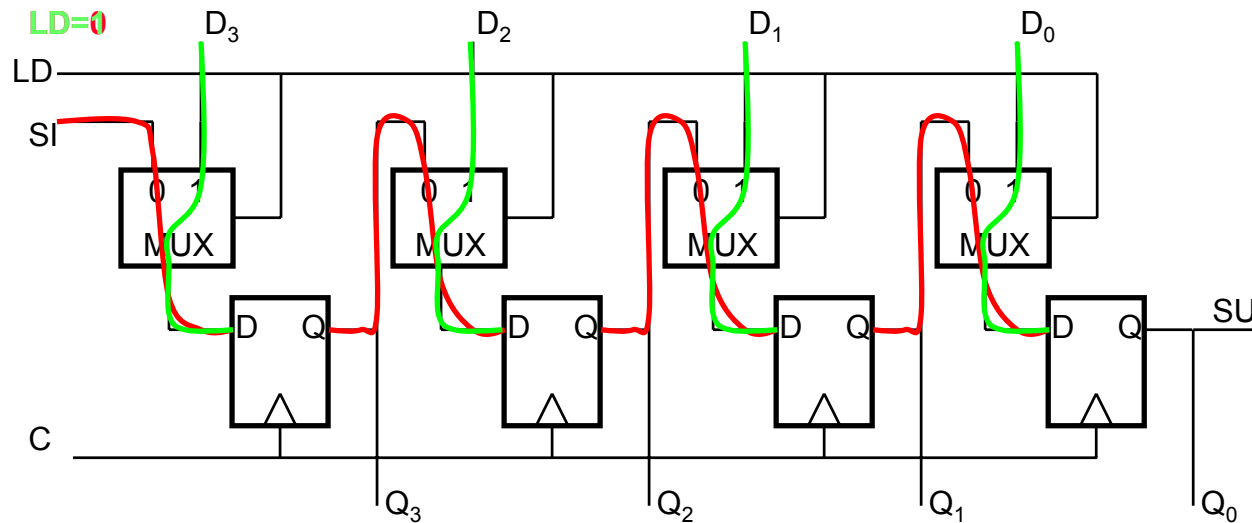
Skiftregister – uppbyggnad

SU är lika med SI fast fördröjd med 4 klockcykler
(antalet vippor i skiftregistret)

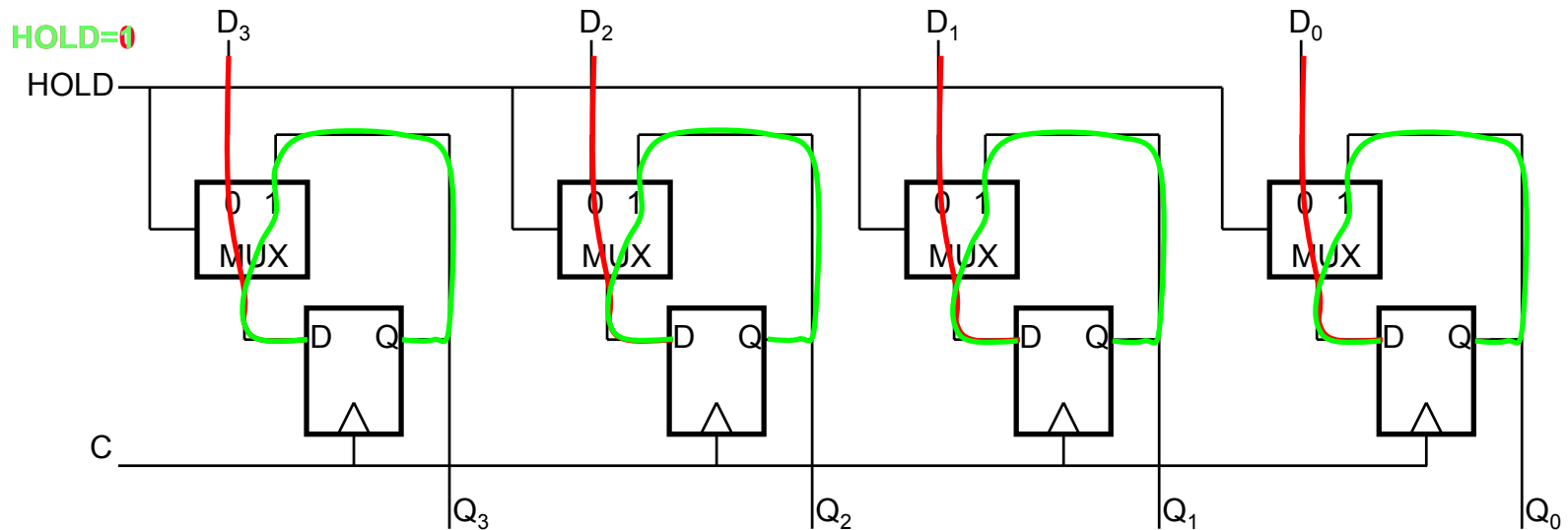
Skiftregister med parallell laddning

- ◆ Kan ställas i två lägen
  - Skifta innehållet ($LD=0$)
  - Ladda in ett binärt tal parallellt ($LD=1$)

Register med ”håll”-funktion

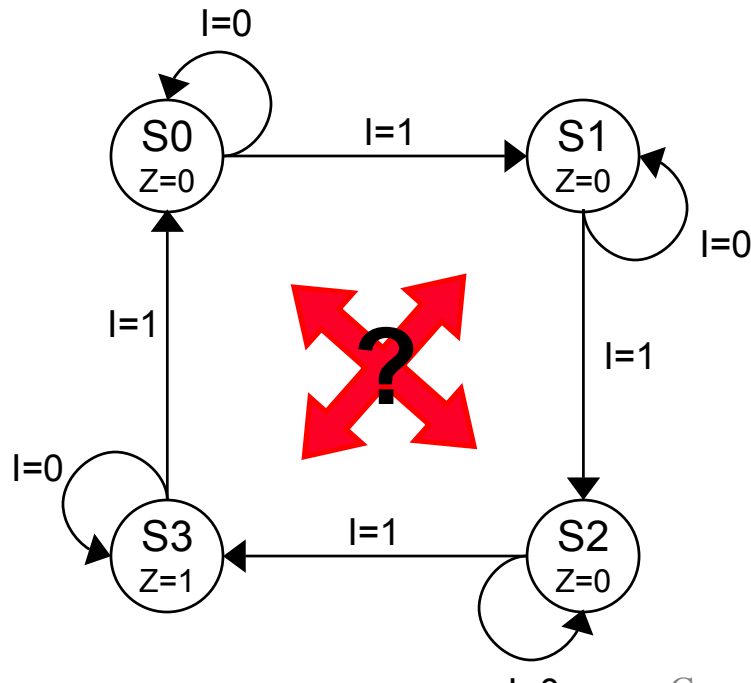
- ◆ Registret kan ställas i två lägen
  - Skriv in nytt värde i registret (hold=0)
  - Behåll det tidigare värdet (hold=1)

Initiering av minneselement

♦ Motivation

- Då spänningen slås på är vippornas tillstånd okänt – de kan antingen vara 1 eller 0.
- För en tillståndsmaskin innebär det att starttillståndet är okänt

Tillståndskodning

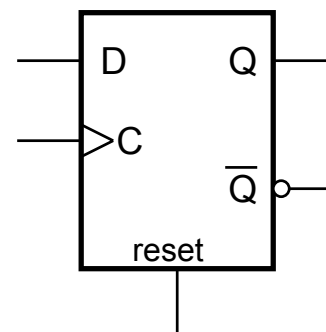
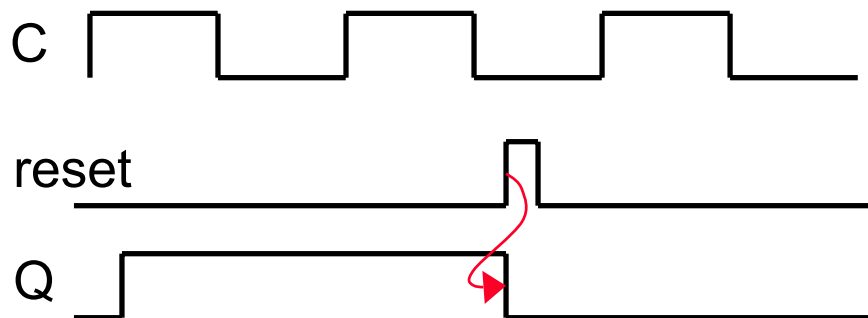
Tillstånd (S)	Binär (Q)
S0	00
S1	01
S2	10
S3	11
q_1q_0	

Vid uppstart kan
Vipporna ha vilket
tillstånd som helst

D-vippa med reset-signal

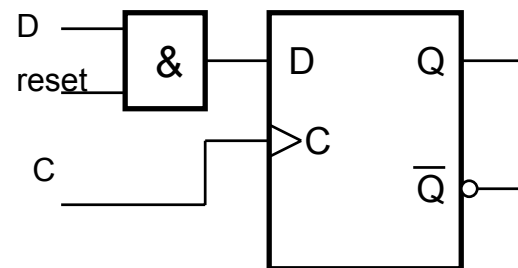
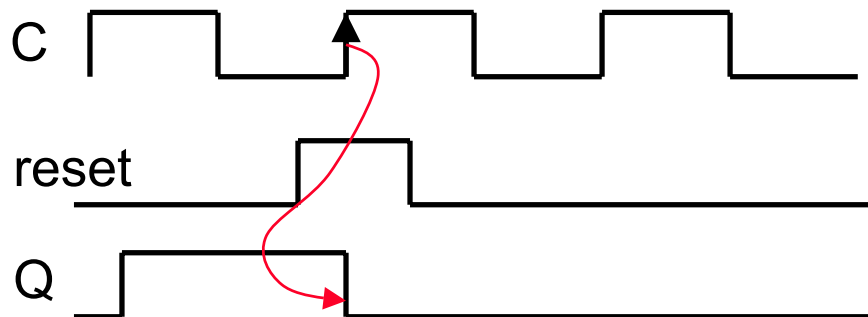
◆ Asynkron reset

- Nollställer vippans innehåll oberoende av klockan

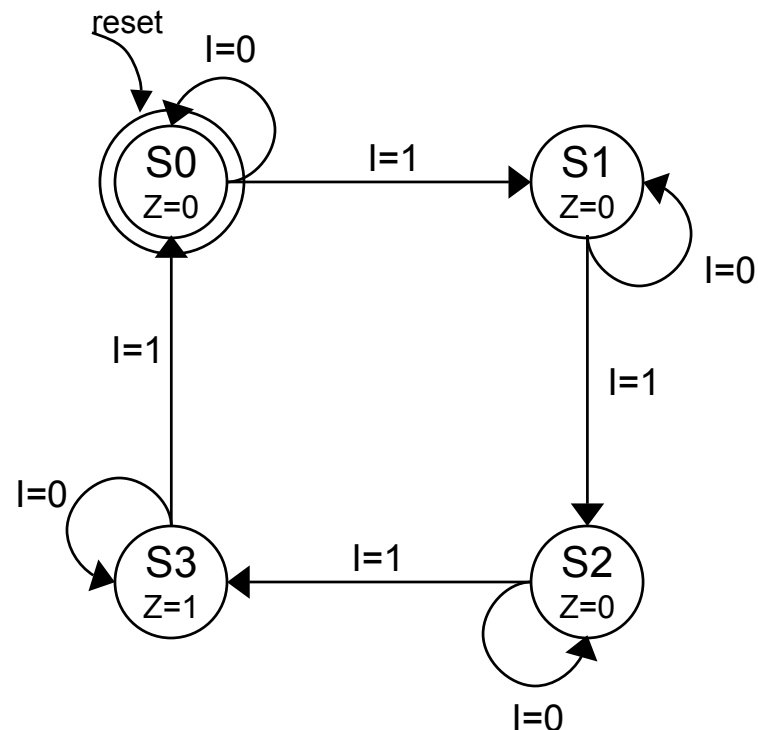

◆ Synkron reset

- Nollställer vippans innehåll vid klockans aktiva flank

Initiering av en tillståndsmaskin

Tillståndskodning

Tillstånd (S)	Binär (Q)
S0	00
S1	01
S2	10
S3	11
	q_1q_0

Vid uppstart tvinga maskinen till ett definierat tillstånd

Random-Access Memory (RAM)

◆ Generellt

- Stora matriser av minnesceller som kan skrivas och läsas
- Används t.ex i datorers internminne
  - Exekverande program
  - Data för snabb åtkomst

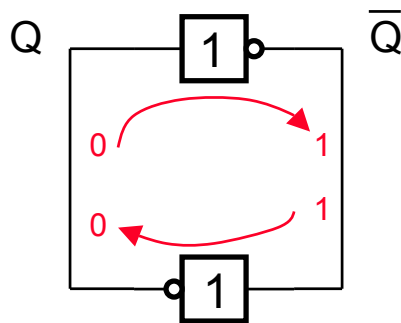
RAM minnescell

◆ Funktion

- Håller 1 bits information statiskt, d.v.s data ligger kvar ända tills nytt data skrivs in

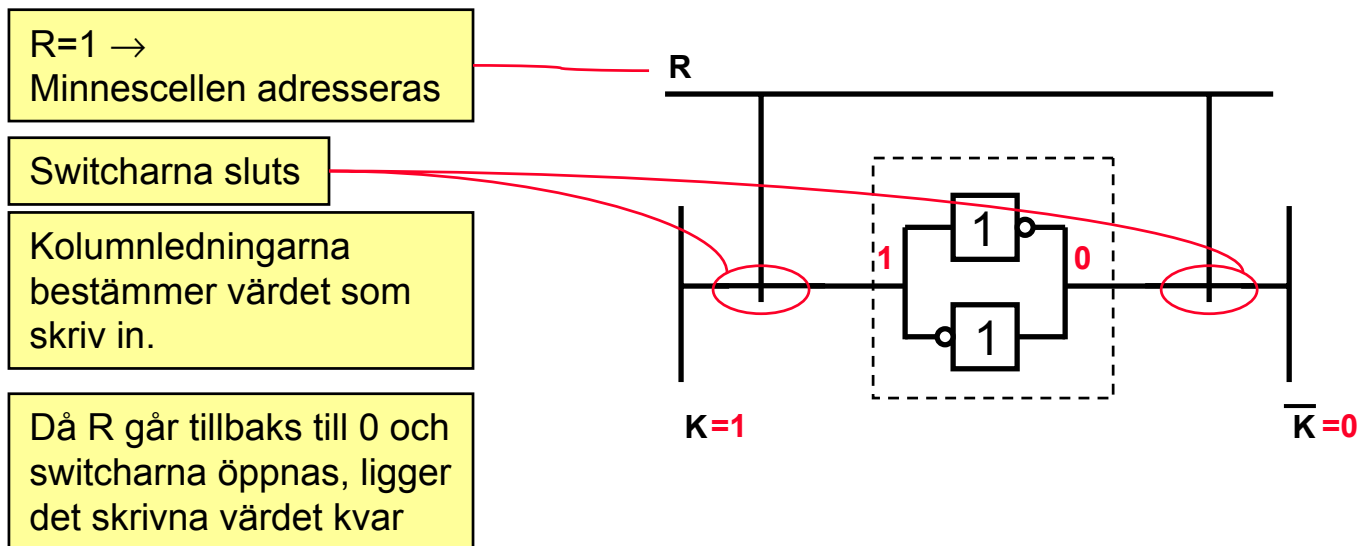
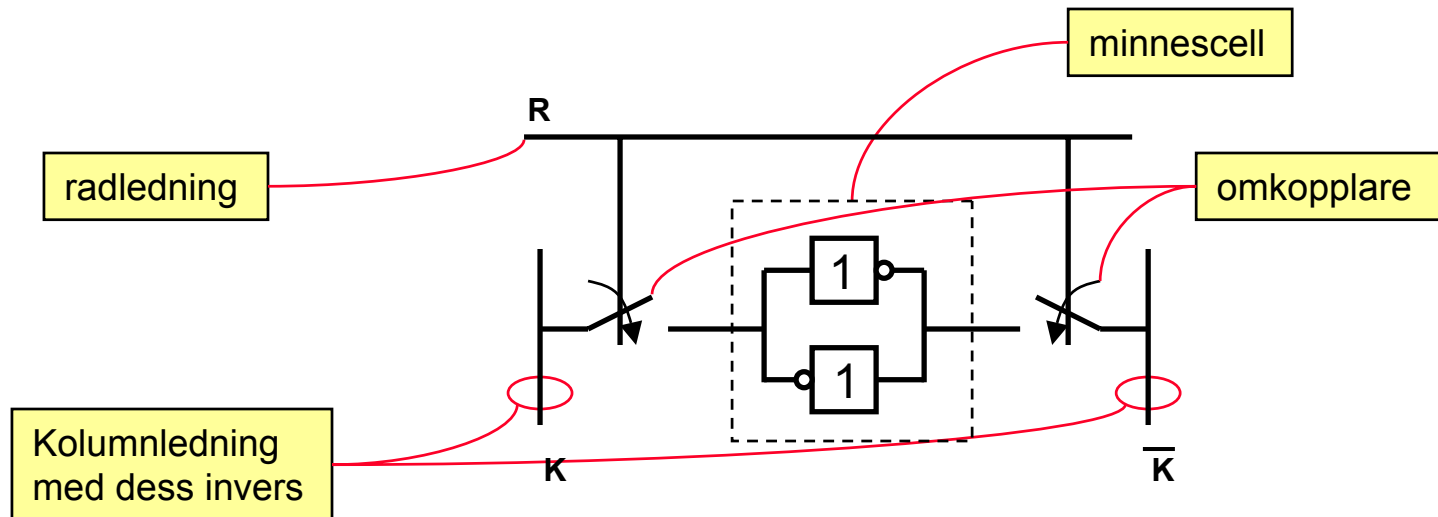
◆ Uppbyggnad

- Konstrueras med två sammankopplade inverterare

Latch, jämför med nor2-latchen

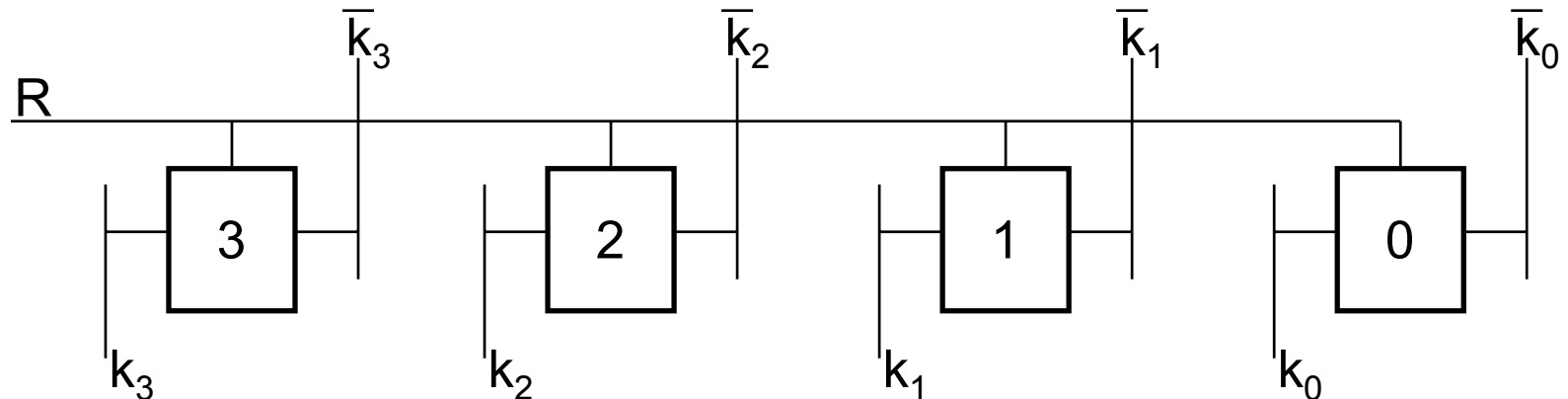
Skrivning i minnescell

Matriser med RAM-celler

◆ Exempel

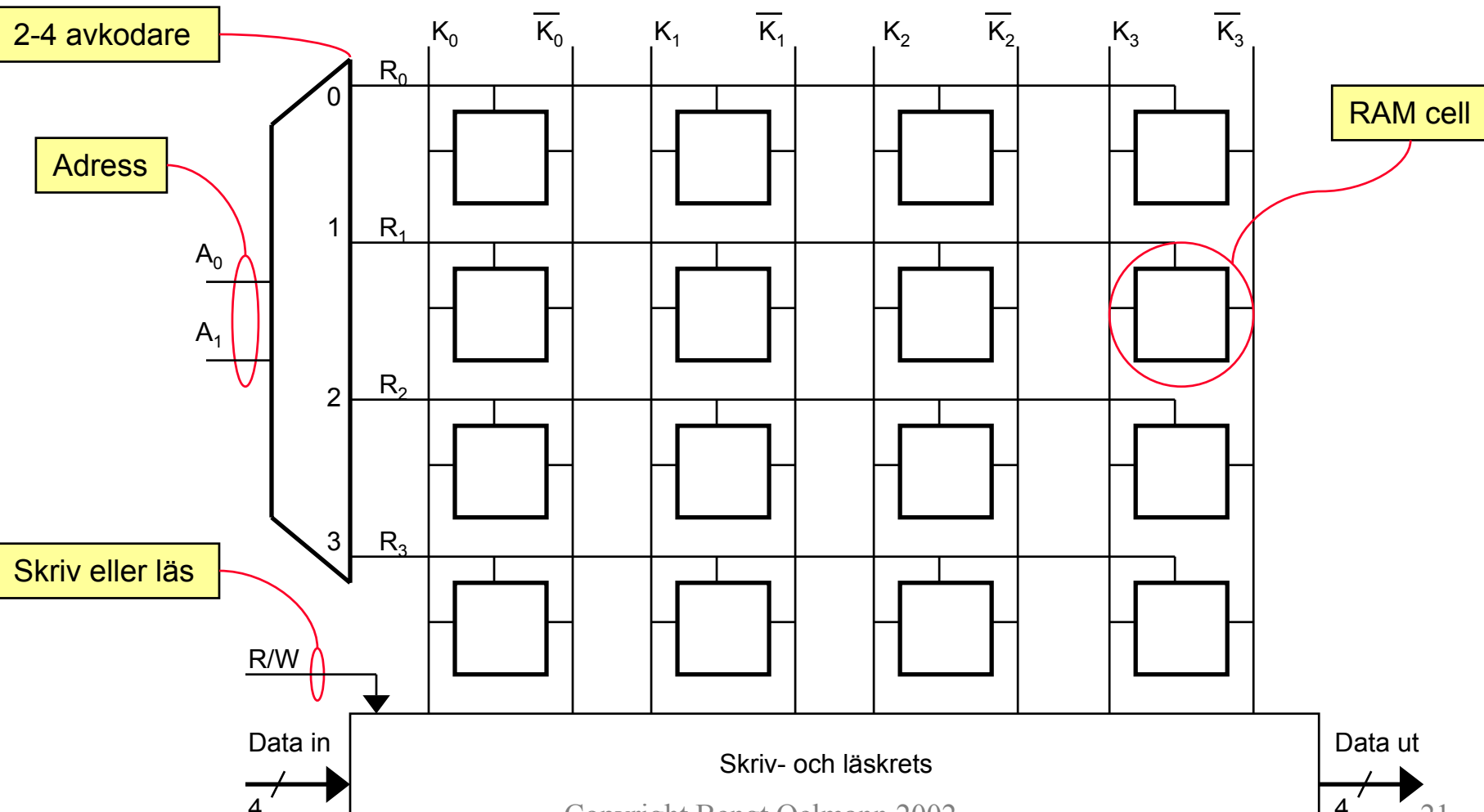
- 1×4 bitars minne, d.v.s ett binärt tal som består av 4-bitar kan lagras
- Funktion
  - R=0: minnescellerna isoleras från kolumnledningarna
  - R=1: samtliga minnesceller i ordet kan komma åt antingen för läsning eller skrivning via $k_3 - k_0$

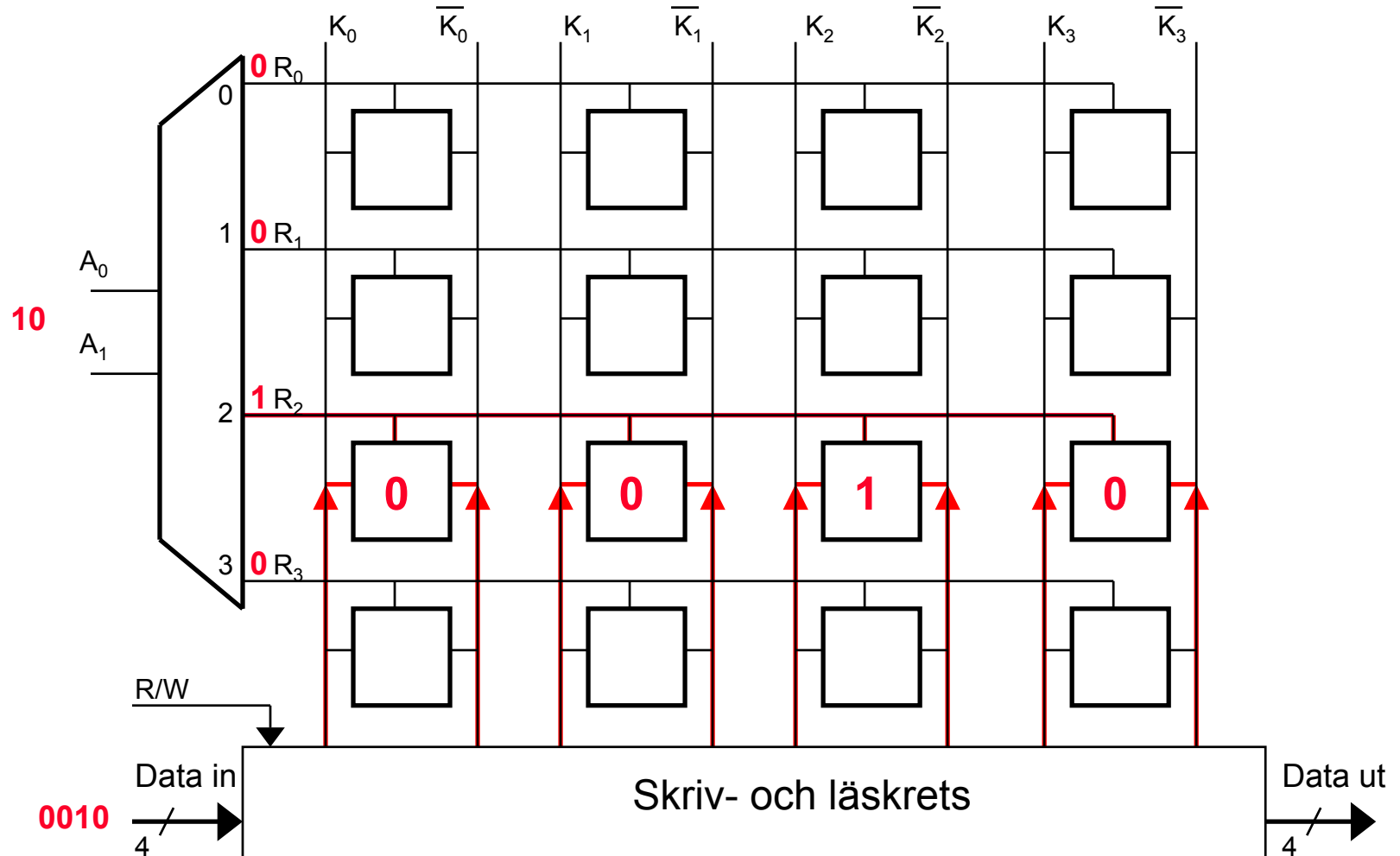
Matris med RAM-celler

◆ Exempel

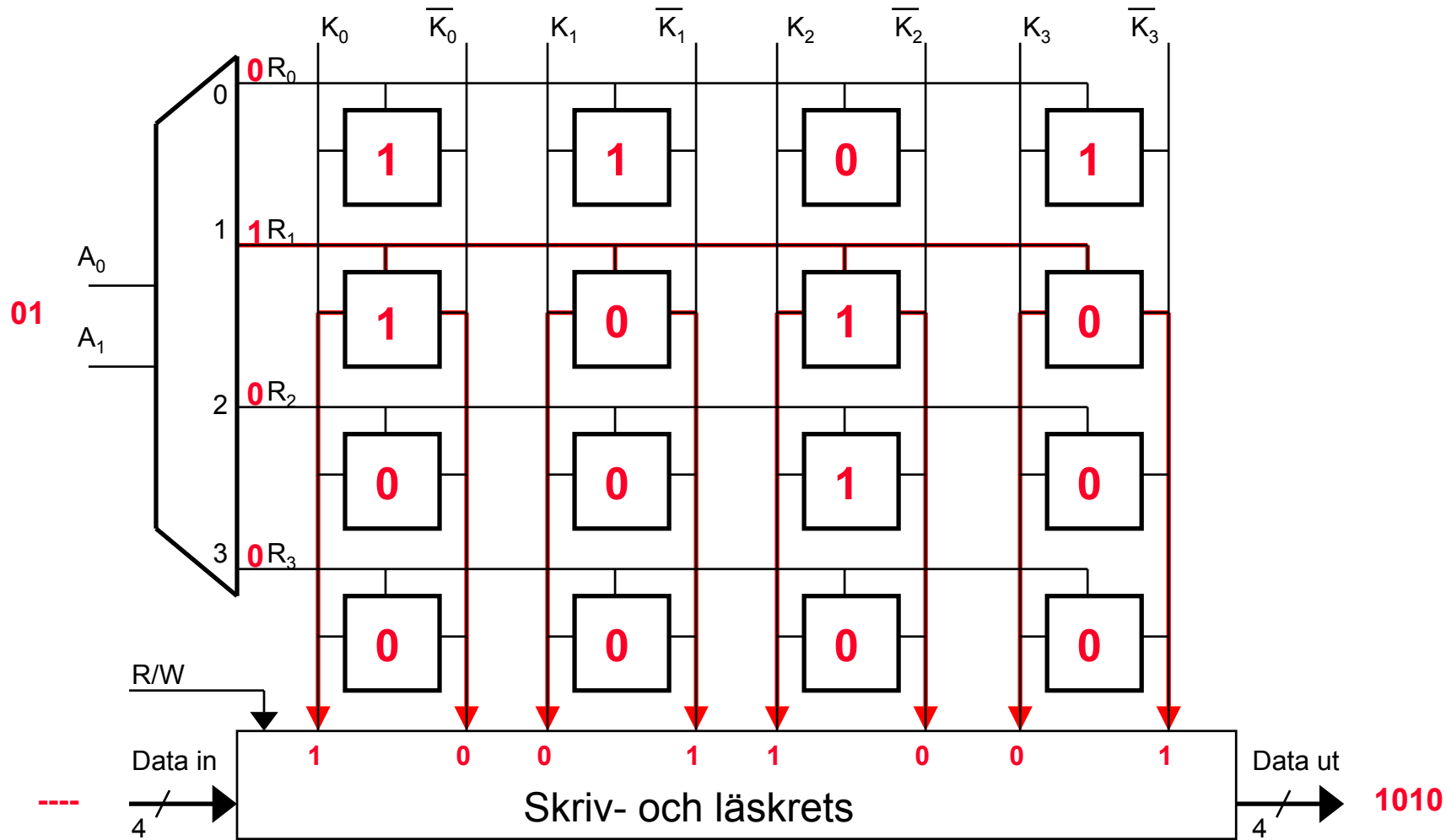
- 4×4 bitars minne (4 binära tal á 4 bitar)

Skrivning i RAM

Läsning i RAM

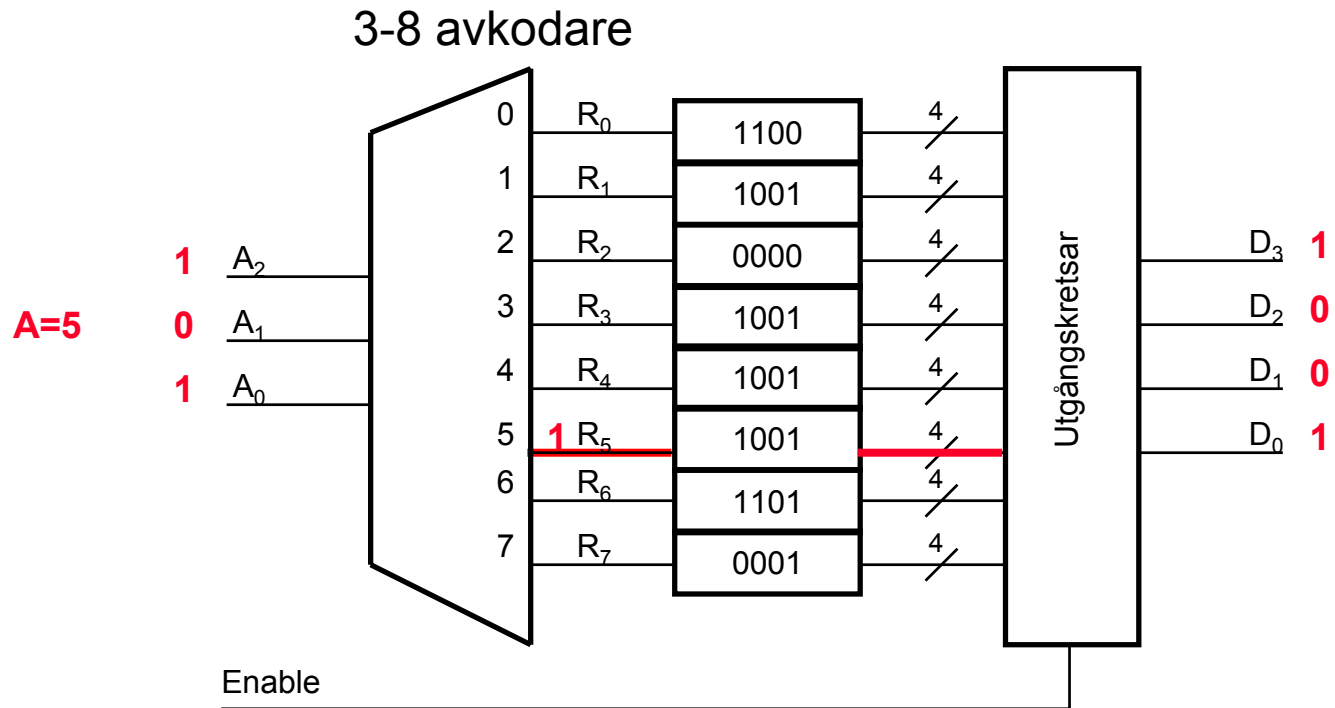

Read-Only Memory (ROM)

◆ Generellt

- Permanent minne
- Innehållet bestäms vid tillverkning
- Icke-flyktigt minne – data finns kvar om spänningen försvinner
- Fungerar som en tabell

ROM – uppbyggnad och funktion

SLUT på Föreläsning 6.1

◆ Innehåll

- Minneselement
  - Låskrets (eng latch)
  - Vippa (eng. Flip-flop)
  - Register
- Random-Access Memory (RAM)
- Read-Only Memory (ROM)